

קטנות, אם אכלן שלוקין ומבושלין מברך עליהם בורא פרי הארץ, ואע"פ שנימחו, ואם אכלן חין מברך עליהם שהכל. וכן נראה בעיני על הפולין היבשין, שהאוכלן חין מברך עליהם שהכל, אבל הפולין הלחין מברכין עליהם בורא פרי הארץ בין חין בין שלוקין, כמובואר בكونטרס הראיות בראיית ה'. טז. השותה מי שלוקות מברך עליהם בורא פרי הארץ כשלוקות עצמן, ואף' השבת³² שלוקו מברכין על מימי בורא פרי הארץ³³, ואפי' נטה בהן שמן³⁴ הרי השמן בטל אצלן ואני מברך על השמן אלא על המים. ואם הרבה בשמן מפני שהיא החושם בגרונו³⁵, הרי השמן עיקר, ומברך עליו בורא פרי העץ, וופטר את המים. היה שותה השמן בעינו אינו מברך עליו כלום³⁶, שהרי אינו נהנה ממנו³⁷ אלא מזיקו. ומזה אמר³⁷, השותה המים שנתבשלו בהם הלביבות מברך עליהם בורא מני מזונות כלביות עצמן. ולוי ונראה שאין מברך עליהם אלא שהכל, שאין דרך העולם לשותות מי הלביבות כמו השקאות, שרוב העולם שותין המرك של השקאות ואוכליו אותו (ההשקאות) [* כשלוקות] עצמן, כמובואר בكونטרס הראיות בראיית ז'. יז. דבש תמרים³⁸ ויין תפוחים וחומץ סתווניות³⁹ ושאר כל מיני פירות שהוציא מימהן, מברכין עליהם שהכל, שאין דרך הפירות להוציא מימהן אלא הענבים והותמים. לפיכך שמן זית, אם שתה אותו דרך הנאתה בדרך שביארנו, מברך עליו בורא פרי העץ, אבל שאר מיני פירות מברכין עליהם שהכל, וכן השכר שלהם, כמו שmobואר בפרק המוכר פירות⁴⁰. יז. וכן דבש דבריהם מברכין עליו שהכל. וכן ראה בעיני שחדב היוצא מן הקנים, שעושין ממנו הצוקרו, מברכין עליו בורא [פרי] הארץ, שאינו דומה לדבש תמרים וכי' פירות, שאין דרכן בכח, [* אלא למי השקאות שדרכו

הגר"א שו"ע סי' רה סק"ג. 32 בשלטי הגברים נוספה כאן: שקורין אנטישו. 33 כ"כ ר'יה, ועי' מאירי. 34 לו, א. 34 בכ"ש נוסף: ושותה אותו לרופאה. 35 לה, ב, והרבמ"ס, ברכות, פ"ח ה"ב כתוב אבל אם שתה השמן לבדו או שלא היה חושם בגרונו מברך שהכל, ועי' טור וב"י סי' רב. 36 בכ"ש: גרון. 37 לט, א, ע"ש הערכה 115. 38 בנדפס: ו. 39 לת, א. 40 בגי כי'ם ופרי'ד. 41 בגי כי'ם ופרי'ד. 42 צו, ב. ומש"כ אח"כ ודבש דבריהם כו' הוא לפי המשנה להלן מ, ב, שלל ודבר שאין גידולו מן הארץ

ביה ידי חובתו בפסח משום מצה,ומי שקובע סעודתו עליה מברך עליה המוציא וברכת המוציא,ומי שאינו קובל סעודתו עליה מברך עליה בורא מני מזונות ולבסוף ברכה אחת מעין שלש. וכן פת הבא בכסניין⁴³, והוא פת העשי בדבש⁴⁴ או במני תבלין, שעושין אותו כעין מני מתיקה لكنוח סעודה, מי שקובע סעודתו עליו המוציא בתחלה וברכת המזון לבסוף,ומי שאינו קובל סעודתו עליו מברך עליו בתחילת ברכה בורא מני מזונות ולבסוף ברכה אחת מעין שלש. ומו"ה בירא⁴⁵, שהמלויות האנאפות בתנור, שהן מלאות בשער או דגים או גבינה או ירקות, מברך עליהם המוציא. וכן נראה בעיני עיקר, שהן עשוין פת ולפתן [* כאחד], ולקביעות סעודה הן עשוין. ■■■■■ בזק שאופין אותו בשפוד⁴⁶, ומושחין אותו תמיד (או) בשמן או במילאים ושם, פטור מן הحلלה, שאינו קרוי לחם. ולהם העשי לכתחה, שאופין אותו⁴⁷ וכותשו לכחות, אם עשו כעcin, שהוא כעין גלוסקאות, חייב בחללה, אע"פ שאינו עשי לאכילה חוששין שמא יملך עליו לאכילה, הויל והוא עשי כתקון לחם. ואם עשו כלמודים, שהם כעין לוחין ארוכין, הויל ואני כתיקון לחם (ו) אין חוששין שמא יملך עליהם לחם ופטורין מן הحلלה, וכענין זה ביארנו בהלכות מסכת פסחים בפרק כל שעה. טז. ירקות שדרכו להיאכל חיין⁴⁸, כגון השומים והפרישין וכיוצא בהם, בין שאכלן חין בין השקאות ואכלן מברך עליהם בורא פרי הארץ. ירקות שאין דרכן להיאכל דין, כגון התרדין והכרובים והדרולעין וכיוצא בהן, אם השקן ואכלן מברך עליהם בורא פרי הארץ, ואם אכלן חין מברך עליהם שהכל, כמובואר בكونטרס הראיות בראיית ז'. והמלוחין והכבושים הרי הן כשלוקין. וכן הלופות⁴⁹, בין שחתקן לחתיכות גדולות בין שחתקן לחתיכות

24 מב, א. ורמב"ם שם פ"ג ה"ט. 25 בעין פת הבא בכסניין רבו השיטות והפירוטים בראשונים, הרמב"ם כ' שם שלשה בדבש, וע"ש הගות מימוניות מש"כ בש"ר האי גאון ור'יה וע"צ ריטב"א ורא"ה, וטוש"ע כסח וב"י ומג"א וט"ז שם. 26 לו, ב. 27 לו, ב, נהמא דהנפקה. וערשי' שם. 28 ואפי' אפאו בתנור וכמש"כ בפרי'ד, ודלא כרשי' שכ' שאפאו בחמה וע"ש הערכה 70. 29 לח, ב. ועי' פסקי רי'ז. 30 בנחפס: יו"ד. 31 לט, א, ומפרש דבמboseל איiri, ודלא כרשי' בד"ה פרימה דבשאכלו חי קאי, ועי' ביאור